

JOOST WILLEMZE

DUTCH
CLASSICAL
TALENT

PROGRAMMA

Dutch Classical Talent is een initiatief van de Nederlandse concertzalen en de JCP Stichting

Joost Willemze harp
Jasper Nijholt lichtontwerp
Edwin Rutten presentatie-coaching

PROGRAMMA ORPHEUS

Marcel Tournier 1879-1951

Vers la source dans le bois (1922)

Carlos Micháns *1950

Uit 'Trois moments d'Orphée' (2022)
Orphée enragé par la mort d'Eurydice
La descente d'Orphée dans l'Hadès

Toru Takemitsu 1930-1996

Stanza II for harp and tape (1971)

Luigi Rossi 1597-1653

Passacaglia per arpa uit 'Orfeo' (1647)

Christoph Willibald Gluck 1714-1787

Dans van de gelukzalige geesten uit
'Orfeo ed Euridice' (1762) (arrangement:
Giovanni Sgambati)

Johannes Brahms 1833-1897

Intermezzo op. 118, nr. 2 (1893)

Ramin Amin Tafreshi *1992

Event Horizon: the point of no return (2023)
(electronics: Soheil Shayesteh)

Carlos Micháns

La tête d'Orphée emportée par l'Hèbre uit
'Trois moments d'Orphée'

Marius Flothuis 1914-2001

Pour le tombeau d'Orphée (1950)

Christoph Willibald Gluck

Che farò senza Euridice uit 'Orfeo ed Euridice'
(arrangement: Giovanni Caramiello)

De tragische liefdesvertelling van Orpheus en Eurydice heeft door de eeuwen heen talloze kunstenaars geïnspireerd. In een theatraal concert vertelt Joost Willemze dit verhaal nu op de harp.

Droomproject

'Tijdens de selectierondes van Dutch Classical Talent speelde ik onder andere *Pour le tombeau d'Orphée* van Marius Flothuis, een treurdans voor de dood van Orpheus. Ik had nog niet nagedacht over een verbindend thema, maar toen ik hoorde dat ik geselecteerd was als finalist kwam ik al vrij snel op het idee om iets met het mythologische verhaal over Orpheus te doen. Ik wilde graag een programma uitdenken dat goed bij mij zou passen en nu is het een soort droomproject geworden waarin al mijn studies samenvallen. Ik heb namelijk niet alleen harp gestudeerd, maar ook klassieke talen.'

Het klinkt allemaal heel vanzelfsprekend als Joost Willemze gemoedelijk en bescheiden vertelt over zijn studies harp en klassieke talen, maar het is beslist een uitzonderlijke prestatie. Niet alleen behaalde hij in september 2021 zijn masterdiploma aan het Conservatorium van Amsterdam met

uitmuntende beoordeling, hij studeerde daarnaast ook een jaar aan de Accademia Vivarium Novum in Rome en hij behaalde twee Bachelors in Klassieke Talen en Russisch aan de Universiteit Leiden. Ondertussen zag hij nog kans om allemaal prijzen te winnen tijdens internationale harpconcoursen.

Ook de jury van Dutch Classical Talent (DCT) legt een link naar de oudheid: 'Als een Griekse god bespeelt Joost Willemze de harp. Met zijn serene uitstraling en gestileerd programma laat hij ons zien hoe mooi eenvoud kan zijn. Prachtige, grote klank en heldere virtuositeit.' Joost weet nog niet precies hoe de komende vijf jaar eruit zullen gaan zien, al wil hij zich voorlopig met name concentreren op zijn solocarrière als harpist. Hij verheugt zich enorm op de DCT-tournee. Enthousiast legt hij uit waarom hij 'Orpheus' als een droomproject ziet.

Muzikale vertelling over Orpheus en Eurydice

'Ik lees de verhalen uit Ovidius' *Metamorfosen* heel graag en het verhaal over Orpheus en Eurydice vind ik altijd fascinerend. Eigenlijk was Orpheus zelf ook harpist, want hij bespeelde de lier, een soort kleine harp, de voorloper van mijn eigen instrument. Zo wordt hij ook vaak afgebeeld op mozaïeken uit de oudheid en op schilderijen. De tragische liefdesgeschiedenis van Orpheus en Eurydice heeft in de loop der eeuwen heel veel kunstenaars geïnspireerd en er bestaan talloze composities die gebaseerd zijn op dit verhaal, maar toch is mijn concept uniek. Ik vertel het verhaal aan de hand van verschillende composities voor harp, en dat heeft volgens mij nog nooit iemand gedaan. Hoewel de nadruk beslist op de muziek komt te liggen, zal ik tussen de werken door ook een verhaal vertellen. Bij elke episode uit de reis van Orpheus naar de onderwereld heb ik een bijpassende compositie geselecteerd en een tekst geschreven. Het is trouwens niet mijn bedoeling om echt te gaan acteren en ik zal ook geen Romeinse toga dragen, maar ik wil natuurlijk wel dat het verhaal goed overkomt, en dat is een kunst apart. Het gaat over intonatie, over hoe je de tekst uitsprekt en waar je accenten zet. Samen met Edwin Rutten heb ik aan mijn presentatie gewerkt, dat was heel leuk en nuttig.'

**'DIT IS EEN DROOMPROJECT WAARIN
MIJN STUDIES HARP EN KLASSIEKE TALEN
SAMENVALLLEN.'**

Bonte verzameling van oude en nieuwe composities

'Het programma opent met *Vers la Source dans le bois* van Marcel Tournier, één van mijn favoriete componisten van dit programma. Ik speel dit stuk al best lang en het voordeel van deze 20e-eeuwse componist is dat hij zelf ook harpist was. Hij weet heel goed wat werkt op de harp, wat voor effecten je kan gebruiken en wat de technische mogelijkheden zijn. Hij is in staat alle unieke

mogelijkheden van mijn instrument te verwerken en bovendien schrijft hij ook echt mooie muziek. Ik heb er bewust voor gekozen dat dit het enige 'typische' harpstuk is. Als harpist neig je al snel naar een programma met muziek van uitsluitend harpcomponisten zoals Renié, Grandjany en Tournier. Die hebben allemaal virtuoze werken voor mijn instrument geschreven, maar als je alleen maar dat soort stukken speelt dan wordt het wel een beetje een cliché wat mij betreft. Ik heb juist heel verschillende soorten composities verzameld. De twee wereldpremières zijn van de Iraanse componist Ramin Amin Tafreshi en de in Argentinië geboren Nederlandse componist Carlos Micháns, de twintigste-eeuwse werken zijn van de Nederlander Marius Flothuis en de Japanner Toru Takamitsu en de oudere composities komen uit Duitsland, Frankrijk en Italië.'

Van liefde en hoop naar wanhoop en dood

'Ik heb Tournier natuurlijk niet alleen uitgekozen als openingsstuk omdat hij zo mooi voor de harp schrijft, maar ook omdat zijn compositie past bij het begin van de Orpheus-mythe. Orpheus is nog gelukkig op aarde met zijn geliefde Eurydice, hij speelt bij de bron in het bos en de dieren luisteren naar zijn magische spel. Deze eerste scène uit het verhaal is betoverend, alles is nog goed, en ik vind dat Tournier die atmosfeer prachtig verklankt. Je hoort de beek stromen en je hoort Orpheus op zijn lier spelen voor zijn geliefde Eurydice. Carlos Micháns heeft op mijn verzoek een nieuw stuk geschreven over de daaropvolgende episodes: de woede van Orpheus over de dood van Eurydice en zijn tocht naar de Hades (de onderwereld) om haar terug te halen naar het rijk der levenden. Wat misschien leuk is om te weten is dat Carlos een aantal steeds terugkerende motieven gebruikt waarin hij de namen 'Eurydice' en 'Hades' heeft verwerkt (waarbij de letters van de namen verwijzen naar de bijbehorende muzieknoten). Het derde deel van Carlos' stuk gaat over de dood van Orpheus zelf, dus dat deel zal ik pas tegen het eind van mijn programma spelen.

Daaraan voorafgaand klinkt onder andere nog *Event Horizon: the point of no return*, het nieuwe werk dat Ramin speciaal voor mij heeft geschreven en dat goed past bij de wanhoop van Orpheus als hij zijn geliefde uiteindelijk toch nog verliest en hij in zijn eentje moet terugkeren naar de aarde. Voor dit stuk heeft Ramin samengewerkt met Soheil Shayesteh, die aan de electronica in het stuk heeft gewerkt. Het elektronische gedeelte verklankt met name de gedachten van Eurydice in de onderwereld en de harp de emoties van Orpheus. Zo horen we de gedachtewerelden van twee geliefden die voortdurend naar elkaar verlangen maar door de tragische beschikking van het lot niet samen mogen zijn. Het andere stuk op het programma met electronica is *Stanza II for harp and tape* van Takemitsu, ook een echte uitdaging. Dit werk vind ik heel goed passen bij de gekwelde en vervloekte zielen in de Tartaros, het meest onaangename deel van

Griekse onderwereld. Je hoort allemaal spannend geklop en getik, dat spreekt tot de verbeelding. Ik moet daarvoor afwisselend met mijn nagels, mijn knokkels of mijn handpalmen op de klankkast van de harp kloppen. Bovendien moet ik een paar snaren anders stemmen voor dit stuk, dat maakt het ook extra gecompliceerd.'

'IK VIND HET BELANGRIJK DAT ER AANDACHT IS VOOR DE KLASSIEKE MYTHOLOGIE DIE ONDERDEEL IS VAN ONZE EUROPESE CULTUUR.'

'Ter afwisseling van al deze nieuwe muziek speel ik ook nog een *Intermezzo* van Johannes Brahms, twee fragmenten uit de opera *Orfeo ed Euridice* van Christoph Willibald Gluck en een prachtige *Passacaglia voor harp solo* uit de opera *Orfeo* van Luigi Rossi, de oudste componist van het programma. Brahms' intermezzo vind ik goed passen bij de blijdschap en hoop van Orpheus wanneer hij Eurydice heeft gevonden. Bovendien kinkt deze pianomuziek opvallend mooi op harp! Een ander belangrijk moment in het verhaal is de smeekbede van Orpheus aan Hades om Eurydice terug te winnen. Als je naar de *Passacaglia voor harp* van Rossi luistert, dan zie je het zo voor je: Orpheus die met eenvoudig maar ontroerend snarenspeel Hades probeert te overtuigen dat hij en zijn geliefde Eurydice samen horen te zijn. Of zoals Gluck in zijn opera zo treffend verklankt: *Che farà senza Euridice?* (Wat moet ik zonder Eurydice?). Met deze bekende melodie sluit ik het programma af en is er toch nog ruimte voor hoop en geluk. Het verhaal eindigt gruwelijk met de moord op Orpheus, maar na zijn eigen dood vindt hij Eurydice terug in de onderwereld en zijn ze eindelijk weer samen.'

Nieuwe invalshoek voor een klassiek verhaal

'Tijdens mijn recital concentreer ik me vooral op de muziek, maar tussendoor vertel ik dus ook het verhaal, zodat de muziek nog beter overkomt op de luisteraars. Bovendien werk ik samen met een lichtontwerper: Jasper Nijholt maakt een installatie die aansluit bij het verhaal, elk stuk en elke scène krijgen een aparte lichtstand. Dat past er natuurlijk goed bij, want Orpheus reist vanuit het licht naar de donkere onderwereld en weer terug. Zijn gevoelens slingeren daarbij voortdurend heen en weer tussen hoop en wanhoop. Ik zie enorm uit naar de Dutch Classical Talent-tournee. Niet alleen omdat mijn eigen interesses voor klassieke talen en muziek zo mooi samenkomen in dit programma, maar ook omdat ik het belangrijk vind dat er aandacht is voor de klassieke mythologie die onderdeel is van onze Europese cultuur. Met al deze mooie muziek kan ik het verhaal over Orpheus en Eurydice vanuit een nieuwe invalshoek onder de aandacht brengen.'

FINALISTEN TOUR 2022-2023

Dianto Reed Quintet
Tour: 15 sep t/m 26 okt

Sasha Witteveen contrabas
m.m.v. **Jorian van Nee** piano
Tour: 2 nov t/m 11 dec

Thomas Dulfer fagot en
Deborah Witteveen saxofoon
Tour 11 jan t/m 16 feb

Joost Willemze harp
Tour: 9 mrt t/m 19 apr

DUTCH CLASSICAL TALENT

Dutch Classical Talent is een talentontwikkelingstraject van achttien maanden voor jonge musici die studeren of zijn afgestudeerd aan een van de Nederlandse conservatoria. Finalisten doorlopen een intensief coachings- en studieprogramma, en gaan met een eigen programma op tour langs vijftien Nederlandse concertzalen. **Zondag 28 mei 2023** komen alle finalisten naar Utrecht voor de Grote Finale van de Tour and Award. Op die dag wordt

een winnaar aangewezen wordt de band met het publiek verstevigd met het toekennen van de Publieksprijs.

Dutch Classical Talent is een initiatief van de Nederlandse concertzalen en de JCP Stichting. De finale van Dutch Classical Talent wordt mede mogelijk gemaakt door het Fonds Angela E., beheerd door het Prins Bernard Cultuurfonds.

www.dutchclassicaltalent.nl